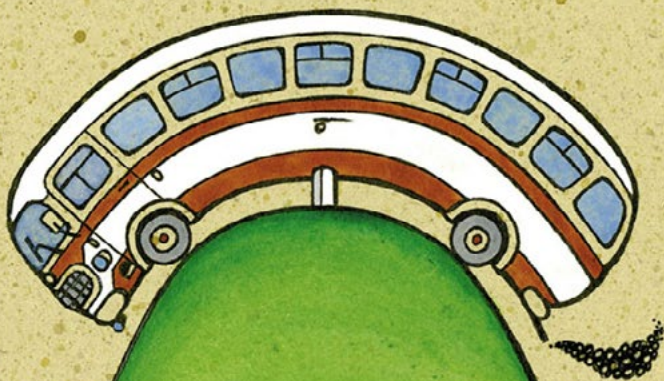

PRODLOUŽENÁ
JÍZDA.

VÁCLAV KOPTA

motto

Prodloužená jízda

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.motto.cz

www.albatrosmedia.cz

motto

Václav Kopta

Prodloužená jízda – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2019

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

motto

VÁCLAV KOPTA

PRODLOUŽENÁ
JÍZDA

Praha 2019

PRODLOUŽENÁ
JÍZDA

VÁCLAV KOPTA

Obsah

Pár slov úvodem	9
Hovnocuc	11
Poslední, prodloužená, sportovní jízda strýce Petra	15
Pavle, kde je ten háček?	27
Mrazivé vzpomínky na Tetu Vydru	33
Lež má krátké nohy	43
Tunel přátelství	51
Buřtguláš	55
Ráno jsem trochu kašlal, pane doktore	60
Sama doma	68
Děti	73
Vašku, mávají ti!	81
Top Gýr	85
Jihočeská romance	91
PRAHA, BERLÍN, RUJÁNA – a rychle zpět!	97
Nahoře mě nechtěj	110
Znáte ho někdo?	117
Pár slov závěrem	123

Mé rodině

Vzpomínky nás provázejí celým životem, zhmotňují naši minulost a zároveň představují jedinečné duševní vlastnictví. Bývají různé i hrůzné, hravé i dravé a – málo platné – často též matné či špatné. Někdy nás dokáží rozveselit, pobavit i namíchnout, jindy nám navodí tesklivou náladu, donutí k zamyšlení a nezřídka nám též proženou po zádech opravdový mráz.

Co však mají všechny společného, je jejich více či méně snadná přenositelnost slovem i perem, díky čemuž má čtenář či posluchač možnost nahlédnout do autorova nitra – a nijak při tom nezáleží na míře, do jaké jsou věrným otiskem skutečné minulosti a do jaké přikrášleny zručně připravenou směsí koření a přísad, popřípadě nastaveny vybraným krejčovským sádlem. Zásadním tvůrčím parametrem je totiž jejich lehkost, esprit, jímž dokáží svého čtenáře upoutat a současně rozpálit, přenést ho do středu dění a učinit ho tak přímým účastníkem. Dějový tok dobře vystavěné povídky se rozvine hned prvními slovy, aby vzápětí nabyly síly schopné strhnout sebou každého čtenáře, který se mu postaví do cesty.

A zrovna takovou sbírku povídek, psaných lehkým perem a skotačivým jazykem, třímáte právě v rukou. Předivo jejích příběhů je omamné jako dobře vyzrálé víno s tóny něhy i zdravého patosu, s přívlastkem „výběr ze vzpomínek“, zkrátka takové, k němuž přitiskneš svůj ret a neodtrhneš více. Měl jsem to štěstí, že jsem některé z raných příběhů, které se za časů našeho dětství odehrály na pražské Hanspaulce a v Libochovicích, prožil společně s autorem, a tak mohu s opravdovou radostí konstatovat, že jsou nejen umně utkané, ale i autentické tak, jak je tehdy psal sám život. A proto jsem přesvědčen, že se vám jejich poselství stane zdrojem bezuzdného pobavení a radosti.

Vítek Malinovský aka Teta Vydra
V Libochovicích, únor 2018

Pár slov úvodem

Čas letí jako bláznivý, já nechytím ho ani vy..., napsal v jednom ze svých písňových textů můj otec Pavel Kopta. V době, kdy tenhle hit v podání Karla Gotta zněl z rádií a gramofonů i několikrát denně, mně bylo krásných dvacet a naivně se mi zdálo, že lidský život je téměř nekonečný a smrti netřeba se obávat. Už tři roky nato, po nečekaném a předčasném otcově skonu, jsem začínal chápat, že je to s tou délkou našich životů (ostatně jako se vším) dost relativní. Dnes, když píšu tyto řádky a už začalo odpočítávání měsíců, kdy je mi ještě dopřáno psát v údají o svém věku na konci -cet a nikoli -sát, je mi jasné, že čas je prevít a jedna z mála možností, jak mu vyrazit zbraň z ruky, je otočit se, nadechnout a zpříma se podívat svým vzpomínkám do očí.

Udělejte to jako já a budete překvapeni, kolik detailů a zdánlivě zbytečných maličkostí vám začne naskakovat na plátně vašich vzpomínek. Říkává se, že ten, kdo zapomene svou minulost, je odsouzen prožívat ji znovu, a já dodávám: Proč ne? Jedinečnost lidské paměti spočívá ve schopnosti selekce, a tak se mi při vzpomín-

ce na sedmdesátá léta nevybaví Gustáv Husák a Lidové milice, ale vůně kávy v naší kuchyni v Libochovicích, bujarý smích mých rodičů a jejich přátel či některá z veselých historek naší rodiny, které si můžeme díky následujícím řádkům společně připomenout.

Hovnocuc

Bylo mi tak osm let a trávil jsem celé letní prázdniny, tak jako všechny předchozí, na chalupě v Libochovicích. Městečko ospale oddychovalo v čase odpoledního klidu a já kroužil jeho rozpálenými uličkami na zářivě červeném kole, které mi ze starších dílů sestavil můj bratr. Vzpomínám na krásnou odrazku, která se pohupovala na dlouhém drátu a vzbuzovala pozornost a závist kolemjdoucích. Jezdil jsem dokola stejnou trasu, protože jsem si představoval, že pracuju jako řidič Dopravního podniku města Libochovic a zrovna mám „odpolední“. Jedna ze zastávek byla ve dvoře hotelu Černý Orel. Profrčel jsem průjezdem, obkroužil dvůr a zabrzdil na zastávce. V duchu jsem si představoval, jak cestující vystupují a nastupují do fiktivního přívěsu za mým kolem, když vtom se kousek ode mě ozval mužský hlas: „Chlapečku, jdi kousek dál!“ Byl jsem ve věku, kdy zvědavost vítězí nad obavami z nebezpečí, a tak jsem reagoval tím, že jsem se i se svým novotou zářícím bicyklem posunul pouze o pár centimetrů od původního stanoviště. Jen kousek ode mě se rozeřval motor traktoru, k němuž byla připojena nevzhledná

zapáchající cisterna, pro kterou naše krásná mateřština vykouzlila poněkud jadrný, ale velmi přiléhavý výraz: hovnocuc. Odporná tlustá hadice, připomínající hnijící ocas prehistorického ještěra, byla připojena z jedné strany k oné cisterně a její druhý konec byl zanořen v otevřeném jícnu jímkou, které místní familiárně říkají *misgrubna*, ale pro lepší pochopení jí říkejme žumpa. Zcela zaplněná žumpa! Člověk ani nemusí být odborník na veřejné stravování a nemusí mít znalosti okresního hygienika, aby si při troše fantazie uměl představit, co takový tříhvězdičkový hotel v průběhu několika letních měsíců „vyprodukuje“ a čím onu temnou jímkou zaplní. Nic pěkného to není, naopak, je tam mnoho ošklivého!

Až potud se vše odehrávalo v poklidu letní idyly, trochu narušené rutinní prací obsluhy oné fekální soupravy a hlukem běžícího agregátu.

Od chvíle, kterou vám za okamžik popíšu, už vím, jak nepatrný zlomek sekundy stačí k tomu, aby se člověku od základu změnil život.

Řev motoru zesílil, z čehož jsem i já poznal, že odsávání začalo. Hadice sebou začala trhat jak útočící krokodýl a mnou projela snad poprvé v životě vlna adrenalinu a vzrušení z neznámé podívané. Hadice sebou škubala čím dál víc a zvukový doprovod upozornil obsluhu toho pekelného stroje na to, že něco není v pořádku. V jednom z ohybů se objevil zvětšující se nádor, pulzující v rytmu čerpadla, které se marně snažilo onu ucpávku odsát. Vzniklo něco, co by kožní

specialista zřejmě nazval furunklem a jistě by navrhnul jeho odstranění. V tomto případě si hadice pomohla sama a narůstající tlak uvolnila nejjednodušším způsobem: Explosí! Až do tohoto okamžiku pro mě svět voněl létem, květinami v oknech i blízké zámecké zahradě, to vše doprovázel tichý cinkot püllitrů z blízkého výčepu a hrabalovsky veselý smích hotelových hostů. Myslím, že až do tohoto okamžiku jsem na oplátku světu voněl i já. Čistotou zářící městské dítě, vyzbrojené pouze červenými trenýrkami a cvičkami s tím pro chlapce hanebným jménem jarmilky. Tak málo jsem měl, a i o to jsem měl vzápětí přijít. Výbuch, kterým logicky vyvrcholilo ucpání sací hadice, rozmetl do širokého okolí vše, čím byla hadice v osudnou chvíli napěchována takřkajíc k prasknutí. Velkým štěstím byl fakt, že pevné součásti, kusy kovu a okruží mne minuly. Zbytek nikoli. Metamorfóza blondátého anděla v apokalyptického vyslance pekel proběhla okamžitě. Pod nánosem všeho, co hotelová žumpa ukrývala, jsem zmizel nejen já, ale i to krásné červené kolo. Nezbylo nic, ani trenýrky, ani jarmilky. NIC!

Na to, co následovalo, vzpomínám jen v útržcích. Zmatené hlasy obsluhy, křik pávů ze zámecké zahrady a zběsilý tlukot mého srdce. Pak už to šlo rychle. V šoku jsem necítil ani bolest, ani příšerný odér, který jsem celou svou novou identitou vyzařoval, sedl jsem na to, co dříve bylo sedlem mého kola, a vyrazil na nejmzatenější cestu svého života. Za plného provozu a údivu všech obyvatel Libochovic jsem několikrát

objel celé náměstí. Skoro jako bych se chtěl pochlubit svou nejnovější image. Ale důvod byl jiný. Byl jsem v šoku a miliardy bramborových a rajčatových slupek zabodaných v mém dětském těle pálily tak strašně, že jedině zběsilá rychlost mé jízdy dávala zdánlivě zapomenout na tu ukrutnou bolest. Nevím, jak dlouho jsem hledal domov, ale vzpomínám si, že jak naschvál u nás v onen den pracovala skupina zedníků, vesměs otců mých kamarádů. Maminka se na chvíli rozplakala, otec a zedníci se začali hystericky smát. Já řval jako pavián a otcův smích se zarával do mých krvavých ran. K dovršení vši té hanby byla do středu našeho dvorku přistavena plastová vanička, v níž jsem býval hýčkán naposledy coby nemluvně, a za asistence všech, kteří se na novou libochovickou atrakci přišli podívat, jsem byl vysvlečen a podroben několikahodinové tortuře. Pinzetou mi byly vyňaty všechny slupky, zbytky z kuchyně, veškerá flóra i fauna... a mnoho dalšího. Postupně se mi navracela lidská podoba a zombie jsem připomínal už jen příšerným zápachem. Dlouho!

Po nabalzamování byly mé ostatky uloženy do postele a já dodnes vzpomínám na nekontrolovatelné zachvaty smíchu celé rodiny, všech příchozích návštěvníků a obávám se, že i celých Libochovic, které ke mně doléhaly až do chvíle, kdy jsem tvrdě usnul.

Myslím, že už se mi to asi nikdy nestane, ale jsem přesvědčen, že kdybych dnes zaslechl, jak na mě někdo volá „Chlapečku, jdi kousek dál!“, budu vědět, že musím poslechnout!

Poslední, prodloužená, sportovní jízda strýce Petra

Myslím, že v každé rodině se najde někdo takový. Někdo, kdo způsobí, že se při vzpomínce na něj začnete usmívat a vybaví se vám příhody a situace, které jste mohli prožít jenom s tímhle člověkem. V mých vzpomínkách je takovým člověkem jednoznačně strýc Petr! Srdečný, vzdělaný, vtipný a především statečný muž, jehož osud ani trochu nepřipomíná kapitoly z humoristického románu, ale naopak v mnohém nese rysy antické tragédie. Jeho životní cesta nebyla dlouhá a byla lemována válkou, procesy padesátých let, kriminálem, Chartou 77, ztrátou jediného syna a dlouhými roky strávenými v maringotce, se kterou coby geodet objížděl naši rozvinutou socialistickou vlast. Opravdu to nevypadá na velikou taškařici, ale posuďte sami...

Jsme zase v Libochovicích, nedlouho po mém fekálním incidentu, a je tu vrchol letní sezóny: svatovavřínecká pouť! Asi jediný čas, kdy se v ospalém městečku něco děje. Lunapark umístěný v městském parku u kostela, přímo na břehu řeky Ohře, praská ve švech,

z reproduktorů duní hity skupin Smokie, Boney M a Olympik, o své místo na slunci tu mezi sebou soupeří zpěváci Rony Marton s Dušanem Grúněm. Nic vám ta jména neřikají? To je dobře. Konec sedmdesátých let se vši parádou! Já a se mnou všichni mí kamarádi, trávíme prakticky veškerý čas u kolotočů, většinou jen zevlováním, protože všechny finance určené na atrakce jsou už dávno v nenávratnu. A do téhle atmosféry ohlásil příjezd strýc Petr s tetou Mařenkou! Znovu je tu jistá podobnost s Bohumilem Hrabalem. Petrův příjezd totiž směle snese srovnání se zjevením strýce Pepina v *Postřižínách*. Petr nekřičel ani s Mařenkou nelezli na komín, ale děly se věci, které nás vyváděly z ospalé letní letargie.

Petr s Mařenkou si pronajímali domeček nedaleko nás, v bezprostřední blízkosti hotelu Černý Orel, v jehož restauraci trávili většinu času. Úměrně tomuto času pak také vyspávali, což byla jedna z atrakcí, kterou pro nás chlapce Petr s Mařenkou připravili. Z návštěvy u chrápajících oken se stal pravidelný rituál, který předcházel našemu rozchodu na oběd. Nezřídka se stávalo, že i po polední pauze rezonoval letní byt mého strýce radostným chrápáním.

Pouť byla v plném proudu, já bez peněz a Petr posílen lounským ležákem zatoužil po vzrušení z atrakcí, z nichž některé viděl poprvé. Znal jsem Petra dobře, a přestože jsem ho upřímně miloval, odcházel jsem s ním na pouť s určitými obavami. V podstatě kdykoli se Petr rozhodl, že budeme společně vyvíjet nějakou

činnost, končilo to rozpačitě mým pláčem a Petrovými omluvami. Třeba fotbal. Jak nevinná zábava a v jak hrozných bolestech vždy končila. Já po vzoru Iva Viktora v bráně, Petr jako exekutor pokutových kopů. První dvě penalty jsem zneškodnil, třetí, na které si už strýc nechal záležet, zneškodnila mne. Zásah do hlavy nebo pro mladého muže daleko citlivější oblasti vždy naše klání předčasně ukončil. Nebyl v tom úmysl, jen nekontrolovatelná zbrkllost a přebytek energie. Tak s těmito zkušenostmi jsem vyrazil se strýcem na svatovavříneckou pouť!

Za první pranýř naší hanby Petr zvolil lochnesku. Kaskádovitý kolotoč v podobě skotské příšery, honící se nahoru a dolů za svým vlastním ocasem, zpestřený basketbalem. Uprostřed byla totiž umístěna figurína vodníka držícího dva basketbalové koše, do nichž se účastníci divoké jízdy střefovali několika nafukovacími balóny, které se kutálely okolo v plachtě natažené uvnitř této atrakce. Samozřejmě že jim to komplikovala odstředivá síla, takže bylo nutné házet kousek před otáčející se koše. Ten, kdo se trefil, měl podle obsluhy nárok na bezplatnou jízdu. To vedlo k tomu, že o lochnesku byl docela slušný zájem. Ještě je nutné, abych vám prozradil, že atrakce stála hned na kraji, velice blízko řeky.

„Zakupujte si vstupenky a postupujte až sem k nám nahoru. Lochneska bude dávat další, prodlouženou, zaručeně sportovní jízdu, pro malé i velké. Děvčátka, děvčátka, máme tady volná sedátka, a proto neváhejte

a postupujte až sem k nám nahoru! Nahoru, nahoru, na tu naši potvoru.“ Poslechli jsme, zakoupili lístky a postupovali až nahoru ke kabince pana Chaloupky, který tak jako každý rok lochnesku provozoval a zkušně moderoval své náborové vstupy. První zádrhel nastal v okamžiku, kdy se Petrovi nepodařilo nasoukat do subtilního sedátka, umístěného na hřbetu lochnesky. Zaujal tedy natolik bizarní posed, že tím okamžitě upoutal pozornost všech ostatních účastníků naší prodloužené, sportovní jízdy. Tuto pozornost neztratil až do konce našeho hanebného představení na příšeře! Pan Chaloupka si toho naštěstí nevšiml, protože jinak by musel strýce vyloučit z přepravy. Strýc si ode mne nechal vysvětlit technické náležitosti a pravidla pro získání bonusové jízdy zdarma a ihned vyvinul značné úsilí k tomu, aby ještě před startem shromáždil u sebe všechny balóny, určené k oné košíkové, které se ale měli právo zúčastnit i ostatní z naší jízdy. On to tak evidentně nevnímal. Divoce kopal do gumové plachty a postupně se mu podařilo stát se takříkajíc „majoritním vlastníkem“ všech míčů. Už v tomto okamžiku bylo možné zaregistrovat nelibost ostatních, nikdo si ale netroufl protestovat, protože Petr opravdu působil dojmem člověka odhodlaného zvítězit.

Zazněla siréna a vyrazili jsme. Tenkrát jsme tomu tak neříkali, ale dnes bych měl napsat, že hladina Petrova adrenalinu dosáhla maxima. Začal vydávat zvuky, které jsem u něj nikdy předtím neregistroval a připomínaly mi jeden černobílý film o Tarzanovi. Strašně